

Med hjälp av mikrofinansbolagen i Jami Borasfären har 3000 bostäder byggts i Kaputiei i Kenya.

FOTO: SVENSKA KYRKAN

”Beundransvärt, men fel tänkt”

NORRKÖPING

”Jamii Bora stad i Kenya byggde på ett konstigt planekonomitänk”, säger Pontus Engström, forskare på handelshögskolan och vd för MTI Investment, som investerar i små och medelstora företag i östra Kenya.

Han känner väl till Jamii Borasfären och Kaputiei – den stad som en svenska försökte bygga för fattiga människor i Kenya och som Norrköpings pastorat och Linköpings stift tillsammans satsat 63,8 miljoner kronor på. Satsningen i Kenya har också omfattat mikrofinansiering genom Jamii Bora Bank.

– Det hela byggde på någon idé om att man skulle skapa bostäder i ett nytt område. Jamii Bora byggde på ett konstigt planekonomitänk istället för att lyssna in vad marknaden ville ha, säger Pontus Engström.

När han var ekonomichef för Svenska Missionskyrkan 2010 började det bli allt vanligare med investeringar i utvecklingsländer och trenden förstärktes av att Muhammed Yunus och Grameen Bank fick Nobels fredspris 2006, för sitt arbete med mikrofinansiering som fattigdomsbekämpning.

Pontus Engström berättar att han på en resa i Tanzania förstod att mikrofinan-

Pontus Engström säger att det i efterhand är uppenbart att Jamii Bora blev fel.

FOTO: HANS MARTIN ESPEGREN

siering spelade en viktig roll i arbetet mot fattigdom.

– Jag förstod inte riktigt om det fungerade och blev därför lite fundersam. Därför valde jag att doktorera på temat vid Handelshögskolan vid Agder universitet i Norge, säger Pontus Engström.

Resultatet blev avhandlingen ”The role of finance and microentrepreneurship in the informal economy” och slutsatsen var att mikrolån till de allra fattigaste i ut-

vecklingsländer ger dem lite pengar för stunden, men ingen tillväxt över tid. Orsaken är att hävstångseffekten uteblir och att mikroentreprenörerna generellt har en mycket låg kunskapsnivå.

– Det har funnits en romantisk syn på att vi ska kunna få bort fattigdom genom att satsa på mikrofinansiering. Det var också så Yunus som fick Nobels fredspris resonerade. Kruket är att de här små mikroföretagen förblir mikroföretag. Min forskning

visar att de inte växer. Det blir istället en stor grupp människor som sysselsätts i enmansföretag, säger Pontus Engström.

Han säger att det inte är något fel, men att länder också behöver små och medelstora företag.

– Det är inte dåligt med mikroföretag. Det är bra att de håller människor sysselsatta och att de får en intäkt. Men det tar inte bort fattigdom. Pontus Engström driver som en direkt följd av sin forskning MTI Investment, som investerar i små och medelstora företag i östra Afrika.

Han berättar att de samlat 34 miljoner kronor från privata investerare och satsat pengar i små och medelstora företag.

– Det har direkt gett 500 jobb för flera tusen män och kvinnor. Vi har bland annat ett mejeri med 50 anställda och 400 mjölkbönder – flertalet Masai kvinnor – som levererar mjölk, säger han.

Pontus Engström pekar på

att satsningen gett stor effekt, vilket inte Jamii Borasfären lyckats med.

– I efterhand är det uppenbart att Jamii Bora blev fel. Men det var ett beundransvärt försök som initiativtagaren gjorde, men det var helt fel tänkt. Marknadskräfterna är starka. Om jobben finns i Stockholm då flyttar man dit – då spelar det mindre roll om man bygger ett bostadsområde i Västerås, det är fortfarande i Stockholm folk vill bo, säger Pontus Engström.

Han säger att det är lätt att satsa fel.

– Det är lätt att vara efterklok, men en klok lärdom är att man inte ska lägga alla ägg i en korg. De tog en stor risk med den här satsningen. Men det är många människor som brinner för vissa projekt. Det blir en hjärtefråga att försöka hjälpa människor ur fattigdom mer än en rationell ekonomisk tanke.

”Det är lätt att vara efterklok, men en klok lärdom är att man inte ska lägga alla ägg i en korg.”

Pontus Engström, forskare

Petronella Uebel

